

Josefine Paulsen
Stockholm

Bildkälla

Psykoterapeutiskt arbete med unga utsatta för sexuella övergrepp online-offline

Poa Samuelberg, leg psykolog, leg psykoterapeut, från BUP traumaenheten i Stockholm höll under årets psykoterapimässa ett föredrag om sexuella övergrepp på unga online samt hur man kan arbeta med detta i terapirummet.

Referat av föredrag hållet under PsykoterapiMässan 2014, 21-22 oktober, Stockholm.

”Använd inte din egen barndoms sexuella erfarenhet som mall för vad som är normal sexualitet idag”, säger Poa Samuelberg inledningsvis.

Internet erbjuder i dag en stor och viktig värld där barn och unga kan utforska sin sexualitet på ett helt annat sätt än tidigare och där delning av filmer och bilder, chatt och sociala forum bara är några sätt. Med detta följer också en större möjlighet för den unge att ta risker, likväl som risken för att råka illa ut ökar. Samtidigt som den unge kan uppleva kontroll och trygghet online så kan gränsen mellan det privata och det offentliga överskridas väldigt snabbt. Poa Samuelberg beskriver *grooming*; när

en förövare lär känna ett barn och skapar relation med barnet via Internet i syfte att utnyttja barnet sexuellt.

Många unga är idag medvetna om de risker som finns på nätet och har strategier för att hantera dessa när de uppstår. Att utnyttjas online är förknippat med att bli lurad och manipulerad likväl som det är förknippat med olika grader av risktagande hos den unge. Unga som tidigare varit utsatta för sexuella övergrepp eller misshandel lider större risk att råka illa ut. Andra grupper som löper ökad risk för sexuella övergrepp online är unga risktagare, unga med depression och unga med

osäkerhet kring sin sexuella läggning. Ett sätt att förstå vissa typer av sexuellt riskbeteende online är att förstå det som ett självskadebeteende som den unge riktar mot sig själv. Den unge släpper kontrollen till någon annan som skadar i syfte att tillfälligt lindra emotionell smärta och ångest.

Det kan vara svårt att upptäcka signaler hos ett barn eller en ungdom som utsatts sexuellt online då signalerna oftast är vaga. Men genom att öka kunskapen om vem som lever i riskzonen, hur ett trauma påverkar en individ och tar sig uttryck i efterhand samt genom att öka kunskapen om riskerna på nätet kan vi lättare hjälpa de barn och unga som drabbats. Det kan vara svårt att bedöma när sexuella kontakter online bör kallas för ett övergrepp. Här är det viktigt att se bortom sina egna åsikter, normer och regler och istället kunna ställa frågorna; är det olagligt och är det skadligt för barnet? Om svaret är ja på någon av de frågorna är vi skyldiga att anmäla till socialtjänsten på precis samma sätt som om det hade hänt barnet offline. Poa Samuelberg betonar också vikten av att vuxna generellt, men terapeuter i synnerhet, vågar fråga barnet vad det varit med om, både online och offline.

Poa Samuelberg avslutar sin föreläsning genom att vända sig till de som i terapirummet möter en ung som varit utsatt för sexuella övergrepp. Hon fastslår att arbeta behandlande med denna grupp är utmanande och krävande på ett speciellt sätt. Därför är det viktigt att terapeuten själv lägger vikt vid "psykoterapeutisk egenvård" som bland annat innefattar att ta stöd av kollegor och handledare och undvika att arbeta ensam med ett ärende. Att komma ihåg att minnen inte är farliga i sig och att försöka leva efter samma copingstrategier som du själv lär ut till din patient, är också viktigt. Forskning visar dessutom att en skyddsfaktor för terapeuten i arbetet med hårt drabbade patienter är att känna sig trygg med den metod som används i sammanhanget och att man inte är ensam om ärendet utan har kollegor att ventilerat ärendet och uppkomna känslor och reaktioner med.

Josefine Paulsen

PTP-psykolog
Ericastiftelsen

josfine.paulsen@ericastiftelsen.se

Nedan finns en länk till Sveriges psykologförbund som i sitt senaste nummer av *Psykologtidningen* gjort en lite längre sammanfattning av föreläsningen.

www.psykologforbundet.se/Psykologtidningen/Nyheter-och-artiklar/Aktuellt-BH/Psykoterapi-massan-2014brSexuellt-sjalvskadebeteende-online/